

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL UAB „M“ SKUNDO PRIEŠ NACIONALINĘ ŽEMĖS TARNYBĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2024 m. liepos 4 d. Nr. 4D-2024/1-514

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. gegužės 28 d. gavo UAB „M“ (toliau Pareiškėja) vardu pateiktą Pareiškėjai atstovaujančios X IĮ „A“ direktorės X (toliau – Pareiškėjos atstovė) skundą dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – NŽT) atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjos 2024 m. vasario 22 d. pateikto prašymo (NŽT gautas 2024 m. vasario 28 d., reg. Nr. 1GD-10210) tęsti valstybinės žemės sklypo, esančio ... (kadastrinis Nr. ...), (toliau – žemės sklypas), pardavimo procedūras nagrinėjimu, NŽT iki šiol nepriimamo sprendimo dėl valstybinės žemės sklypo pardavimo (toliau – Skundas).

2. Skunde nurodoma: „UAB „M“, atstovaujama direktoriaus [...], 2021 m. gruodžio 14 d. kreipėsi į Nacionalinę žemės tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos su prašymu parduoti valstybinės žemės sklypą adresu ..., sklypo kad. Nr. ... (reg. Nr. 49JP-5361). Pagal gautus raštus UAB „M“ papildė reikalingą informaciją ir 2024-02-22 pateikė prašymą pratęsti žemės sklypo pirkimo–pardavimo procedūras (prašymas buvo užregistruotas tik 2024-02-28 Nr. 1GD-10210). Iki šios dienos nėra gautas atsakymas, nors praėjo beveik 3 mėn. Išsiaiškinome, kad specialistė, kuriai buvo paskirta atlikti UAB „M“ užsakymą NŽT jau nebedirba ir prašymo dokumentai perduoti į kitą skyrių“ (šių ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Skundu Seimo kontrolierės prašoma „[...] patikrinti bei įpareigoti Nacionalinės žemės tarnybos atsakingus darbuotojus nedelsiant vykdyti jiems priskirtus įpareigojimus. [...] įpareigoti Nacionalinės žemės tarnybos vadovus taikyti darbuotojams atitinkamas nuobaudas.“

4. Su Skundu pateikti šie dokumentai:

- 4.1. įgaliojimo kopija, 1 lapas;
- 4.2. Pareiškėjos 2024 m. vasario 22 d. prašymo NŽT (gauto 2024 m. vasario 28 d., reg. Nr. 1GD-10210) kopija, 1 lapas;
- 4.3. susirašinėjimo el. laiškais su NŽT darbuotojais kopijos, 7 lapai;
- 4.4. Pareiškėjos 2021 m. gruodžio 14 d. prašymo NŽT pirkti žemės sklypą išsimokėtinai (reg. Nr. 49JP-5361) kopija, 1 lapas;
- 4.5. NŽT 2023 m. spalio 19 d. rašto Nr. 49SD-14188-(14.49.136 E.) su valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutarties projektu kopija, 6 lapai.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, gavusi Pareiškėjos atstovės Skundą, siekdama išsiaiškinti Skundo aplinkybes, 2024 m. birželio 6 d. raštu Nr. 4D-2024/1-514/3D-1114 dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į NŽT direktorių, prašydama pateikti atsakymus į klausimus.

6. NŽT 2024 m. liepos 2 d. raštu Nr. 1SD-40823-(6.1 E.) (Seimo kontrolierių įstaigoje raštas gautas 2024 m. liepos 2 d., reg. Nr. 1D-1281) pateikė toliau nurodytą informaciją:

6.1. Į klausimą (prašymą): „pateikti išsamų ir motyvuotą paaiškinimą, kokių konkrečių veiksmų buvo imtasi, nagrinėjant Pareiškėjos 2024 m. vasario 22 d. prašymą (gautą 2024 m. vasario 28 d., reg. Nr. 1GD-10210), informuoti, kuriam pareigūnui buvo nukreiptas nagrinėti Pareiškėjos prašymas; jeigu prašymas nebuvo nagrinėjamas iš esmės, motyvuotai paaiškinti, dėl kokių priežasčių“, NŽT atsakė:

„Pareiškėjos 2024-02-22 prašymas gautas ir užregistruotas 2024-02-28, nukreiptas 2024-02-28 Tarnybos Vilniaus apygardos žemės tvarkymo ir administravimo skyriaus vedėjo nagrinėti šio skyriaus vyriausiajai specialistei [...] (Tarnyboje nedirba nuo 2024-05-20). Tarnybos Vilniaus apygardos žemės tvarkymo ir administravimo skyriaus vedėjas pareiškėjos prašymą 2024-05-30 nukreipė nagrinėti Tarnybos Kauno apygardos žemės tvarkymo ir administravimo skyriui. Šio skyriaus vedėjas 2024-05-30 pareiškėjos prašymą nukreipė nagrinėti vyriausiajai specialistei [...]“.

6.2. Į klausimą (prašymą): „paaiškinti, kuo vadovaujantis NŽT nagrinėjami asmenų prašymai perduoti valstybinės žemės sklypą; ar yra numatyta galimybė pratęsti tokio turinio prašymo nagrinėjimo terminą, jeigu taip – paaiškinti, ar buvo pratęstas Pareiškėjos prašymo nagrinėjimo terminas, kada ir dėl kokių priežasčių tai buvo atlikta, taip pat nurodyti, ar apie prašymo nagrinėjimo termino pratęsimą teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais buvo informuota Pareiškėja (jeigu taip, nurodyti, kada ir koku būdu informuota Pareiškėja); jeigu Pareiškėja nebuvo informuota, motyvuotai paaiškinti, kodėl tokių veiksmų nebuvo imtasi“, NŽT atsakė:

„Tarnyboje asmenų prašymai perduoti kitos paskirties žemės sklypus nagrinėjami vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo, Naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 260 „Dėl naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos“, (toliau – Taisyklės) nuostatomis.

Informuojame, kad dėl Tarnybos Vilniaus apygardos žemės tvarkymo ir administravimo skyriaus darbuotojams tenkančio didelio darbo krūvio, žmogiškųjų faktorių (darbuotojų trūkumas, laikinas nedarbingumas ir pan.) ir asmenų kreipimūsi gausos pareiškėjos 2024-02-22 prašymas nebuvo išnagrinėtas, prašymo nagrinėjimo terminas nebuvo pratęstas, valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutartis nėra sudaryta“.

6.3. Į klausimą (prašymą): „informuoti, ar teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais priimtas NŽT sprendimas dėl žemės sklypo pardavimo pagal Pareiškėjos 2024 m. vasario 22 d. prašymą, jeigu ne – motyvuotai paaiškinti, kodėl, imtis priemonių sprendimui priimti“, NŽT atsakė:

„Informuojame, kad dėl Tarnybos Vilniaus apygardos žemės tvarkymo ir administravimo skyriaus darbuotojams tenkančio didelio darbo krūvio, žmogiškųjų faktorių (darbuotojų trūkumas, laikinas nedarbingumas ir pan.) ir asmenų kreipimūsi gausos pareiškėjos 2024-02-22 prašymas nebuvo išnagrinėtas, prašymo nagrinėjimo terminas nebuvo pratęstas, valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutartis nėra sudaryta“.

6.4. NŽT rašte taip pat nurodyta, kad „Vykdant Tarnybos kanclerės, atliekančios direktoriaus funkcijas, pavedimą valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutartis turėtų būti sudaryta iki š. m. liepos 31 d.“.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos teisės aktai

7.1. *Seimo kontrolierių įstatymo 2 straipsnio „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“ 1 dalis* – „Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai

priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

7.2. Naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 260 „Dėl naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos“ (toliau – Taisyklės) (2024 m. vasario 22 d. pateikto prašymo metu akto redakcija, galiojusi nuo 2022 m. balandžio 16 d. iki 2024 m. kovo 29 d.):

7.2.1. 10 punktas – „Sprendimus parduoti valstybinę žemę priima, valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutartį ir žemės sklypo perdavimo ir priėmimo aktą pasirašo Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) vadovas arba jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas“.

7.2.2. 11 punktas – „Valstybinės žemės sklypų pardavimą organizuoja Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys“.

7.2.3. 13 punktas – „Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys:

13.1. per 10 darbo dienų nuo prašymo ir kitų dokumentų gavimo:

13.1.1. patikrina, ar prašyme nurodyti visi reikiami duomenys ir pateikti visi Taisyklių 12 punkte nurodyti dokumentai;

13.1.2. sutikrina asmens pateiktus duomenis su Juridinių asmenų registro duomenimis, patvirtinančiais Lietuvos Respublikos juridinio asmens įregistravimą (jeigu naudojamą žemės sklypą pageidauja pirkti Lietuvos Respublikos juridinis asmuo), arba su Juridinių asmenų registro duomenimis, patvirtinančiais užsienio juridinio asmens ar kitos užsienio organizacijos Lietuvoje įsteigtos atstovybės ar filialo įregistravimą ir informaciją apie atstovybę ar filialą įsteigusį asmenį (jeigu naudojamą žemės sklypą pageidauja pirkti užsienio juridinis asmuo ar kita užsienio organizacija, įsteigę Lietuvoje atstovybę ar filialą), taip pat su Nekilnojamojo turto registro duomenimis, patvirtinančiais statinių ir įrenginių, esančių žemės sklype, daiktinių teisių į juos, šių teisių suvaržymų ir juridinių faktų įregistravimą; prideda Juridinių asmenų registro ir Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašus prie asmens pateikto prašymo ir kitų dokumentų, nurodytų Taisyklių 12 punkte;

13.1.3. jeigu prašyme nurodyti ne visi reikiami duomenys ar pateikti ne visi Taisyklių 12 punkte nurodyti dokumentai, nustato iki 15 darbo dienų terminą jiems pateikti ir apie tai raštu praneša asmeniui. Jeigu per nustatytą laiką reikiami duomenys ir dokumentai nepateikiami, prašymas nenagrinėjamas ir kartu su pateiktais dokumentais gražinamas asmeniui;

13.2. nustatęs, kad asmuo pateikė visus Taisyklių 12 punkte nurodytus dokumentus ir reikalingus duomenis, per 30 darbo dienų nuo gauto prašymo įvertinimo atlieka faktinių duomenų patikrinimą vietoje, t. y. įvertina, ar valstybinės žemės sklype esantys statiniai ar įrenginiai yra naudojami pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą jų tiesioginę paskirtį ir valstybinės žemės sklypas atitinka Taisyklių 3 ir 8 punktų reikalavimus dėl ploto.

Jeigu atlikus faktinių duomenų patikrinimą vietoje nustatoma, kad esantys statiniai ir (ar) įrenginiai nenaudojami ar jų faktinė būklė galimai neatitinka Nekilnojamojo turto registre nurodytos informacijos, Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys per 5 darbo dienas nuo patikrinimo atlikimo kreipiasi į Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 49 straipsnio 1 dalyje nustatytą statinio naudojimo priežiūrą atliekančią instituciją dėl statinio naudojimo pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą paskirtį nustatymo. Jeigu statinio naudojimo priežiūrą atliekanti institucija nustato, kad statinys netinkamas naudoti pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą jo tiesioginę paskirtį, Nacionalinės žemės tarnybos vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas per 5 darbo dienas priima sprendimą neparduoti valstybinės žemės sklypo (jo dalies);

13.3. nustatęs, kad naudojamas valstybinės žemės sklypo plotas yra didesnis, nei yra būtinas jame esantiems statiniams ir (ar) įrenginiams eksploatuoti, per 5 darbo dienas raštu praneša prašymą pateikusiam asmeniui, kad būtina parengti teritorijų planavimo dokumentą ar žemės valdos projektą,

kurio tikslas – pertvarkyti (padalyti) valstybinės žemės sklypą, suprojektuojant valstybinės žemės sklypą, reikalingą esamiems statiniams ir (ar) įrenginiams eksploatuoti.

Teritorijų planavimo dokumentas ar žemės valdos projektas ir žemės sklypo planas rengiami asmens, pageidaujancio pirkti valstybinės žemės sklypą, lėšomis“.

7.2.4. 16 punktas – „Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys, turėdamas visus Taisyklių 12 punkte nurodytus dokumentus ir sprendimą suformuoti žemės sklypą (jeigu žemės sklypas nebuvo suformuotas prašymo parduoti žemės sklypą (jo dalį) pateikimo metu), per mėnesį [...]:

[...]

16.2. Taisyklių 8 punkte nurodytu atveju pagal žemės sklypo planą nustato ir (ar) pagal Taisyklių 7 punktą apskaičiuoja parduodamų žemės sklypo dalių dydį [...].“

7.2.5. 18 punktas – „Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys, atlikęs Taisyklių 16 punkte nurodytus veiksmus, gavęs visus reikalingus dokumentus ir duomenis bei nustatęs, kad yra teisinis pagrindas sudaryti valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartį (Taisyklių 1 priedas), per 10 darbo dienų parengia šios sutarties projektą [...].“

7.2.6. 19 punktas – „Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys parengtą valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutarties projektą įteikia arba išsiunčia registruotu laišku (įteikiant) pirkėjui. Pasirašydamas sutarties projekte arba atskiru raštu pirkėjas patvirtina, kad sutinka su perkamo žemės sklypo kaina ir kitomis sutarties projekte išdėstytomis žemės sklypo pirkimo sąlygomis.

Nacionalinės žemės tarnybos vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas per 10 darbo dienų nuo valstybinės žemės pirkimo-pardavimo sutarties projekto suderinimo su pirkėju dienos priima sprendimą parduoti žemės sklypą ar jo dalį arba prašymo netenkinti. Jeigu priimamas sprendimas parduoti žemės sklypą, jame nurodoma, kad žemės sklypą leidžiama parduoti valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutarties projekte nurodytomis sąlygomis. Sutarties projektas pridedamas prie sprendimo parduoti žemės sklypą arba jo dalį kaip neatskiriamas priedas. Ginčai dėl sprendimo parduoti žemės sklypą ar jo dalį, taip pat sprendimo prašymo netenkinti nagrinėjami bendrosios kompetencijos teisme“.

7.3. Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. D1-393 (nauja redakcija nuo 2024 m. sausio 1 d.), 19 punktas – „Nacionalinės žemės tarnybos direktorius: 19.1. planuoja, organizuoja ir kontroliuoja Nacionalinės žemės tarnybos darbą, kad būtų įgyvendinti Nacionalinei žemės tarnybai nustatyti veiklos tikslai ir vykdomos funkcijos; [...]; 19.5. koordinuoja ir kontroliuoja Nacionalinės žemės tarnybos padalinių veiklą“.

Tyrimo išvados

8. Apibendrinus Skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 7 punkte, susijusius su NŽT atsakingų pareigūnų veiksmais (neveikimu), nagrinėjant Pareiškėjos 2024 m. vasario 22 d. pateiktą prašymą tęsti žemės sklypo pardavimo procedūras, konstatuotina:

8.1. Pareiškėjos 2024 m. vasario 22 d. prašymas gautas ir užregistruotas NŽT 2024 m. vasario 28 d. ir tą pačią dieną NŽT Vilniaus apygardos žemės tvarkymo ir administravimo skyriaus (toliau – Skyrius) vedėjo nukreiptas nagrinėti šio Skyriaus vyriausiajai specialistei, kuri NŽT nuo 2024 m. gegužės 20 d. nebedirba (pažymos 6.1 papunktis). Pareiškėjos 2024 m. vasario 22 d. prašymas teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais nebuvo išnagrinėtas, prašymo nagrinėjimo terminas nebuvo pratęstas, valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutartis Skundo nagrinėjimo metu nėra sudaryta (pažymos 6.3 papunktis).

8.2. Asmenų prašymų parduoti naudojamą (naują) kitos paskirties valstybinės žemės sklypą nagrinėjamą reglamentuoja Taisyklės (Skundo tyrimo metu taikoma Taisyklių redakcija, galiojusi Pareiškėjos prašymo padavimo metu) (pažymos 6.2., 7.2 papunkčiai).

Taisyklių 10 punkte nustatyta, kad sprendimus parduoti valstybinę žemę priima, valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutartį ir žemės sklypo perdavimo ir priėmimo aktą pasirašo NŽT vadovas arba jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas (pažymos 7.2.1 papunktis).

Taisyklių 11 punkte nustatyta, kad valstybinės žemės sklypų pardavimą organizuoja NŽT teritorinis padalinys (pažymos 7.2.2 papunktis).

Taisyklių 13 punkte nustatyta, kad NŽT padalinys per 10 darbo dienų nuo prašymo ir kitų dokumentų gavimo patikrina, ar prašyme nurodyti visi reikiami duomenys ir pateikti visi Taisyklių 12 punkte nurodyti dokumentai (pažymos 7.2.3 papunktis), jeigu reikia atlieka kitus būtinus veiksmus, nustatytus Taisyklių 13 punkte.

Taisyklių 16 punkte nustatyta, kad NŽT teritorinis padalinys, turėdamas visus Taisyklių 12 punkte nurodytus dokumentus ir sprendimą suformuoti žemės sklypą (jeigu žemės sklypas nebuvo suformuotas prašymo parduoti žemės sklypą (jo dalį) pateikimo metu), per mėnesį pagal žemės sklypo planą nustato ir (ar) apskaičiuoja parduodamų žemės sklypo dalių dydį (pažymos 7.2.4 papunktis).

8.3. Pagal Taisyklių 13.2 papunktį, NŽT teritorinis padalinys, nustatęs, kad asmuo pateikė visus Taisyklių 12 punkte nurodytus dokumentus ir reikalingus duomenis, per 30 darbo dienų nuo gauto prašymo įvertinimo atlieka faktinių duomenų patikrinimą vietoje, t. y. įvertina, ar valstybinės žemės sklype esantys statiniai ar įrenginiai yra naudojami pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą jų tiesioginę paskirtį ir valstybinės žemės sklypas atitinka Taisyklių 3 ir 8 punktų reikalavimus dėl ploto. Pagal Taisyklių 16 punkto nuostatas (pažymos 7.2.4 papunktis) parduodamų žemės sklypo dalių dydis turi būti apskaičiuotas per mėnesį nuo visų būtinų dokumentų surinkimo. Pagal Taisyklių 18 punkto nuostatas, NŽT padalinys, atlikęs Taisyklių 16 punkte nurodytus veiksmus, gavęs visus reikalingus dokumentus ir duomenis bei nustatęs, kad yra teisinis pagrindas sudaryti valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartį, per 10 darbo dienų parengia šios sutarties projektą (pažymos 7.2.5 papunktis).

8.4. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad NŽT Skyriuje, nagrinėjant Pareiškėjos 2024 m. vasario 22 d. prašymą iki 2024 m. gegužės 20 d., kai iš darbo išėjo NŽT Skyriaus vyriausioji specialistė, kuriai buvo nukreiptas nagrinėti Pareiškėjos 2024 m. vasario 22 d. prašymas, jokie veiksmai, nustatyti Taisyklėse, nebuvo atlikti. NŽT nepaaiškino (ir nepateikė tai patvirtinančių duomenų), dėl kokių priežasčių Pareiškėjos 2024 m. vasario 22 d. prašymą nagrinėjusi NŽT vyriausioji specialistė beveik 3 mėn. neatliko jokių veiksmų, kurie nustatyti Taisyklių 13 punkte (pažymos 7.2.3 papunktis) ir turėjo būti atlikti nagrinėjant tokio pobūdžio prašymą. Dėl to Pareiškėjos 2024 m. vasario 22 d. pateiktas prašymas iki šiol nėra išnagrinėtas ir nėra priimtas NŽT sprendimas (pažymos 6.3 papunktis). Toks NŽT atsakingų pareigūnų neveikimas, kai nesilaikoma teisės aktų – nagrinėjamu atveju Taisyklėse nustatytos tvarkos ir terminų procedūroms atlikti, ir vilkinama atlikti veiksmus bei priimti sprendimus, pažeidžia Pareiškėjos teisę į gerą viešąjį administravimą.

9. Akcentuotina, kad viešojo administravimo subjekto vidaus administravimo galimos laikinos problemos (kaip nagrinėjamu atveju NŽT rašte nurodyta didelis darbo krūvis, žmogiškieji faktoriai (darbuotojų trūkumas, laikinas nedarbingumas ir pan.) ir asmenų kreipimusi gausa (pažymos 6.3 papunktis) neturi ir negali bloginti viešojo administravimo subjekto (šiuo atveju NŽT) veiklos ir pažeidinėti pareiškėjų teises ir laisves viešojo administravimo srityje.

10. Seimo kontrolierė pabrėžia, kad atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo yra pripažintas koordinuojančio ir determinuojančio konstitucinio teisinės valstybės principo dalimi, viena iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos saugomų ir ginamų vertybių (Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m.

gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Kai viešojo administravimo subjekto pareigūnai nevykdo savo pareigų ir vilkina klausimo nagrinėjimą, laiku jo neišspręsdami, yra pažeidžiamas gero viešojo administravimo principas ir konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. Tai savo praktikoje yra suformavęs ir ne kartą yra pažymėjęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT), kad vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (kaip pvz. žr. 2005 m. gegužės 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (LVAT 2012 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1605/2012).

LVAT 2010 m. gruodžio 6 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-1135/2010 yra nurodęs: „[...] konstitucinis valstybės įstaigų paskirties tarnauti žmonėms principas (Konstitucijos 5 str. 3 d.) suponuoja jų pareigą užtikrinti palankiausią žmogaus teisių įgyvendinimo režimą ir ginti bei saugoti šias teises, pačioms jų nepažeisti. Ši konstitucinė nuostata perkelta į Viešojo administravimo įstatymą. Spręsdamas įstatymo leidėjo pavestus uždavinius viešojo administravimo subjektas turi veikti taip, kad tie uždaviniai būtų įgyvendinti laiku, laikantis efektyvumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia ir kitų viešojo administravimo principų.“

11. LVAT savo praktikoje yra konstatavęs, kad viešojo administravimo institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, privalo veikti tik taip, kaip numato teisės aktai, priešingu atveju būtų pažeistas viešojo administravimo subjektui taikytinas bendrojo draudimo principas – veikti taip, kaip nėra leidžiama (LVAT 2018 m. vasario 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P-5-50-502/2018), todėl viešojo administravimo subjektai visais atvejais turi veikti tik taip, kaip numato teisės aktai.

NŽT direktorius planuoja, organizuoja ir kontroliuoja NŽT darbą, kad būtų įgyvendinti Nacionalinei žemės tarnybai nustatyti veiklos tikslai ir vykdomos funkcijos; koordinuoja ir kontroliuoja NŽT padalinių veiklą (pažymos 7.3 papunktis), todėl NŽT direktorius yra atsakingas už padalinių veiklą, kartu NŽT direktorius turi pareigą užtikrinti, kad NŽT padaliniai, nagrinėdami asmenų prašymus parduoti valstybinės žemės sklypus, laikytųsi teisės aktuose (Taisyklėse; pažymos 7.2 papunktis) nustatytų procedūrų ir jų atlikimo terminų.

Seimo kontrolierė ne kartą yra pabrėžusi, jog struktūriniai įstaigų pertvarkymai ar, kaip nagrinėjamu atveju NŽT nurodė, darbo krūvis, darbuotojų trūkumas, laikinas nedarbingumas ir pan. (pažymos 6.3 papunktis) nėra pagrindas ir teisėta priežastis NŽT pareigūnams nesilaikyti teisės aktų reikalavimų ir pažeisti pareiškėjų teisę į gerą viešąjį administravimą.

12. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į Skundo tyrimo metu nustatytą aplinkybę, kad buvusi NŽT Skyriaus atsakinga pareigūnė, nagrinėjusi Pareiškėjos 2024 m. vasario 22 d. prašymą, neatliko Taisyklių 13 ir 16 punktuose nustatytų procedūrų ir nesilaikė nustatytų procedūrų atlikimo terminų (pažymos 7.2 papunktis), kad iki šiol nėra priimtas NŽT sprendimas parduoti valstybinės žemės sklypą Pareiškėjai ir nėra sudaryta valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartis, tuo pažeidžiant Pareiškėjos teisę į gerą viešąjį administravimą, Pareiškėjos Skundas laikytinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia

UAB „M“ Skundą dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su 2024 m. vasario 22 d. prašymo nagrinėjimu ir nepriimamo sprendimo, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministrui ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriui:

14.1. atkreipti dėmesį į tai, kad NŽT darbo krūvis, darbuotojų trūkumas, laikinas nedarbingumas ir pan. nėra pagrindas ir teisėta priežastis NŽT pareigūnams nesilaikyti teisės aktų reikalavimų ir terminų bei pažeisti Pareiškėjos teisę į gerą viešąjį administravimą, kas nagrinėjamu atveju buvo nustatyta;

14.2. užtikrinti, kad su Pareiškėja būtų nevilkinant sudaryta valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartis;

14.3. imtis realių priemonių užtikrinti, kad ateityje NŽT atsakingi pareigūnai, nagrinėdami asmenų prašymus parduoti žemės sklypus, laikytųsi teisės aktuose nustatytos procedūrų tvarkos ir terminų.

Primenama, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriams turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolierių siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė